

CECYLIA ŁUBIEŃSKA

– zakonnica z doktoratem

Omawiana/Polecana książka¹:

*Maciej Łubieński: Portret rodziny z czasów wielkości.
O prymasach, milionerach, zakonnicach, bankrutach, pisar-
kach i innych przodkach. WydawnictwoB, Warszawa 2020.*

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 99
Rodzaj: składanki
Podseria: związane ze Lwowem
Uwaga: ostatni w 2020 roku

Nasza seria dobiega już 100 odcinków. Ten odcinek jest ostatni w 2020 roku. Kolejne będą publikowane zapewne od stycznia 2021. Bohaterką odcinka jest **Zofia Maria Stanisława Łubieńska** herbu Pomian, a więc osoba reprezentująca ród szlachecki. Urodziła się 7-go czerwca 1874 roku w Wyciążkowie koło Leszna, a zatem w Wielkopolsce, a zatem w czasach zaborów. Zmarła 23-go września 1937 w Warszawie, czyli już w niepodległej Polsce. Doktorat uzyskała z historii na Uniwersytecie

¹ W tym wypadku – pozostała „formuła” użyta prawie sto razy, ale książka osiąga Himalaje lewicowości, bardziej wrażliwi powinni wziąć krople na uspokojenie, wypić herbatkę ziołową lub trzymać się mocno poręczy fotela. To swoisty absurd – bo tekst dotyczy zakonnicy, ale w dzisiejszych czasach „nie dziwi nic” – jak śpiewała Edyta Geppert.

Lwowskim. Została zakonnicą - urszulanką i wtedy zaczęła używać imienia Cecylia. Gdy ktoś poklika w Internecie może natknąć się na inną osobę o tym imieniu i nazwisku – ta będzie bohaterką kolejnego odcinka, po powrocie do normalności – bo jej wspomnienia są dostępne w bibliotece w Toruniu..... Wracajmy jednak do naszej obecnej Bohaterki i książki. Dzieło to ma 448 stron, okładki są bardzo sztywne z grubego kartonu, papier jest bardzo gruby, trochę szorstki. To jeszcze spulchnia książkę, wydaje się jakby miała jeszcze więcej stron. Autor opisuje swoich przodków, kilkanaście postaci szerzej, a wspomina ich jeszcze znacznie więcej. Generalnie nie są oni znani /!!!/, a przedstawiciele tego rodu byli prymasami Polski np. Władysław Aleksander² oraz Maciej³, biskupami np. Konstanty Ireneusz⁴, a także dyplomatami i posłami np. Konstanty⁵, Bogusław⁶ oraz Wojciech⁷ (poseł do parlamentu pruskiego). Generalnie na tylnej stronie okładki jest zapisana opinia iż „ród Łubieńskich został stworzony w laboratorium, bo to niemożliwe, aby w jednej rodzinie było aż tyle osobowości”. Polska straciła niepodległość, ale ją odzyskała w 1918 roku dzięki milionom ‘osobowości’, to był jakiś cudowny zbieg okoliczności. Dziś, w Polsce, dzieje się coś złego, czego doświadcza także (według eseisty) autor omawianej książki. W niniejszym eseju omówiony zostanie tylko rozdział pt. <<Cecylia Mądra>>, umieszczony na stronach 82-117. Na stronie 82 mamy zdjęcie portretowe Cecylii jako zakonnicy. Jest jeszcze jedno zdjęcie na stronie 86: trzy siostry Łubieńskie – trzy zakonnice, oba zdjęcia są czarno-białe, jak wszystkie w tej książce. Siostry to: Maria – która przyjęła imię zakonne Elżbieta, Zofia Maria – imię zakonne Cecylia, a także Róża, która opiekowała się więźniami, sierotami, kobietami z ulicy. Cecylia

² https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82aw_Aleksander_%C5%81ubie%C5%84ski; informacja o arcybiskupie gnieźnieńskim (1703-1767).

³ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Maciej_%C5%81ubie%C5%84ski_\(1572%E2%80%931652\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Maciej_%C5%81ubie%C5%84ski_(1572%E2%80%931652)); informacja o arcybiskupie gnieźnieńskim (1572-1652).

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Konstanty_Ireneusz_%C5%81ubie%C5%84ski; o biskupie sejneńskim.

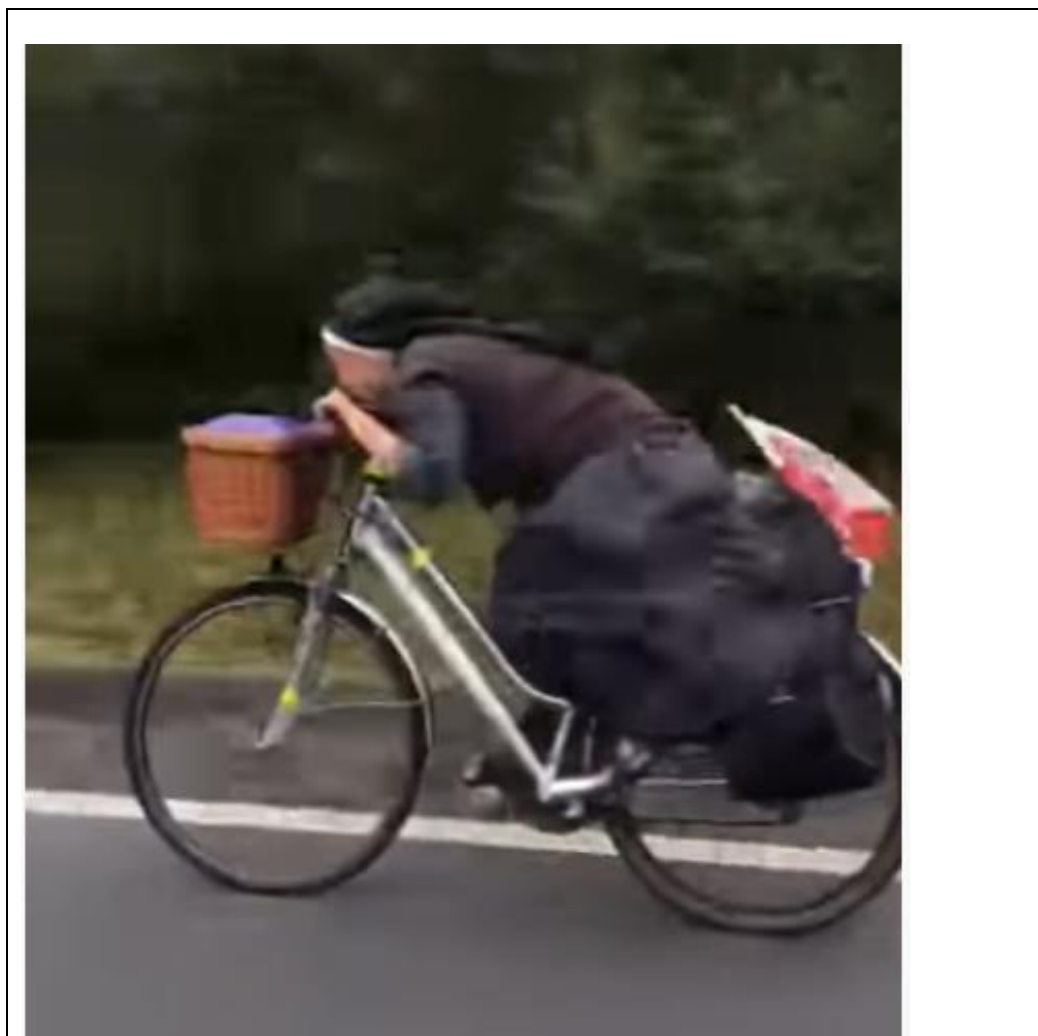
⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Konstanty_%C5%81ubie%C5%84ski; o Konstantym.

⁶ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogus%C5%82aw_%C5%81ubie%C5%84ski_\(ziemianin\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogus%C5%82aw_%C5%81ubie%C5%84ski_(ziemianin)); o Bogusławie.

⁷ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_%C5%81ubie%C5%84ski_\(1856%E2%80%931903\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_%C5%81ubie%C5%84ski_(1856%E2%80%931903)); o Wojciechu.

została przeoryszą Urszulanek Unii Rzymskiej. Mamy już w odcinku 24 opisaną sylwetkę założycielki Urszulanek – czyli Św. Urszuli Ledóchowskiej. Rozdział w książce jest krótki, nie ma zbyt wielu danych, ale warto przeczytać nawet tę część omawianej publikacji.

Polska zakonnica na drodze do Santiago de Compostela, proszę kliknąć na podane linki – mamy tytuł: <<Una monja, a toda velocidad en una bici por las carreteras gallegas>>; wolne tłumaczenie eseisty: Zakonnica⁸, jadąca z zawrotną prędkością na rowerze po galicyjskich⁹ drogach”

<https://www.youtube.com/watch?v=DQ8kEMybax4;>
<https://www.youtube.com/watch?v=VjGp0wpjF-Y;>

⁸ Una – rodzajnik nieokreślony, jakaś tam.

⁹ GALICIA to region w północno-zachodniej Hiszpanii, eseista był w Vigo, Pontevedra, Santiago de Compostela oraz A Coruña.

Rodzice różnie odnoszą się do decyzji dzieci o poświęceniu swojego życia na służbę kościołowi – jak się mówi, ale przecież tak naprawdę – na służbę innym ludziom. Charyzmatem urszulanek w Polsce, która co dopiero uzyskała niepodległość; był m.in. rozwój szkolnictwa. Ojciec Witold i mama Elżbieta na początku odnieśli się do decyzji córki Zofii Marii sceptycznie, bo myśleli iż tylko naśladuje starsza siostrę. Ojciec czekał na znak z nieba, który wkrótce się pojawił! Zatem zamienił uprzedzenia na entuzjazm, mama próbowała Ją odwieść od decyzji, ale bez powodzenia. Co ciekawe do klasztoru wstąpiła także ich krewna.

Część rozdziału poświęcona jest sprawom Unitów¹⁰, czyli kościołowi grekokatolickiemu – gdyż siostry działały także w Polsce wschodniej gdzie to wyznanie występuje. Co ciekawe z rodziną był spokrewniony Józef Weysenhoff¹¹, piszący na temat Unitów artykuły prasowe oraz nowele. Ten intelektualista osiadł w dwudziestoleciu międzywojennym w Bydgoszczy¹² (mieście rodzinnym eseisty).

Rodzice dbali o wykształcenie córek, znała kilka języków, jak prawie wszystkie nasze bohaterki. Na Jej powołanie zapewne miało wpływ to, iż zapoznała się z dziełami Św. Jana od Krzyża¹³.

Została zakonnica. Strona 94: „Świat się zmieniał [...] jeśli urszulanki miały przyciągnąć uczennice, musiały podnieść własne kwalifikacje”. Jeśli eseista chce pokazać się przed studentami jako człowiek o szerokich horyzontach to czyta setki dobrych, mądrych książek. Jeśli książki nie są idealne to stara się wyłuskać rzeczy prawdziwe, mądre i ciekawe. Elżbieta, Cecylia i jeszcze jedna zakonnica zaczęły studia na **Uniwersytecie Lwowskim**. Niestety, zachorowała, władze zakonne

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_unicki; o kościele Unickim.

¹¹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Weysenhoff_\(pisarz\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Weysenhoff_(pisarz)); o Weysenhoffie oraz jego pobycie w Bydgoszczy.

¹² Upamiętniony jest Placem Wysenhoffa, przy którym m.in. stoją budynki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Był wraz z innymi inicjatorem powstania pomnika Henryka Sienkiewicza w Bydgoszczy!!

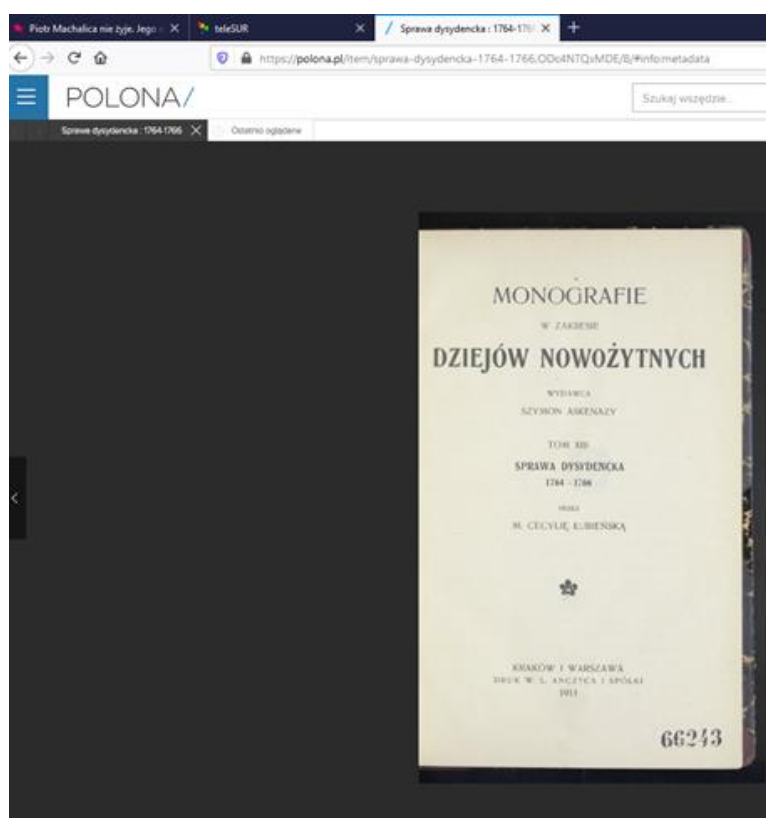
¹³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_od_Krzy%C5%BCa; o świętym – współpracującym w zakładaniu zakonów ze Św. Teresą (odc. 44 naszej serii).

udzieliły Jej zwolnienia (urlopu) – pojechała z mamą do Berlina na leczenie, które całkowicie się powiodło (nie ma dalszych szczegółów). Dodatkowo w Berlinie uczyła się gry na organach. Ukończyła naukę. Wysłano Ją do Kołomyi. Cecylia została dyrektorką szkoły. Żydówki stanowiły ¼ uczennic szkoły!!!!!! (Patrz odc. 82, gdzie tamta bohaterka uczęszczała do szkoły prowadzonej przez zakonnice w Bielsku-Białej). Autor dodaje, że to świadczy o wysokim poziomie szkoły – skoro rodziny Żydowskie chciały wysłać tam dzieci (str. 99).

Doktorat

Ta sprawa opisana jest w podrozdziale „Szymon i rozum”.

<https://polona.pl/item/sprawa-dysydencka-1764-1766,ODc4NTQxMDE/8/#info:metadata;>

Pracę można wyklikać w Internecie!!! Została ona wydana drukiem. Na podanym portalu można przeglądać strona po stronie. CECYLIA, Łubieńska Maria. Sprawa dysydencka 1764–1766. *Gebethner i Wolff, Warszawa, 1911.*

Promotorem doktoratu był profesor Szymon Askenazy¹⁴, (str. 102) „gwiazda życia intelektualnego swoich czasów”. Doktorat dotyczył spraw z okresu 1764-1766, w tym dysydentów, różnowierców. Autor zestawia fakty (str. 101): „**rok 1913** uniwersytet Harvarda odmówił Emilii Punkhurst zgody na wygłoszenie wykładu” **versus** „**W 1910** Uniwersytet Lwowski nadał Cecylii Łubieńskiej doktorat”. Następnie dodaje (str. 102): „tytuł doktorski dodany do tytułu hrabiowskiego zwiększał siłę ognia na klasztorным polu walki”. Był to pierwszy doktorat dla zakonnicy na ziemiach polskich.

Jej osiągnięcia to założenia kilkunastu szkół. Oprócz dysertacji, napisała także książeczkę – życiorys Św. Anieli Merici.

Święta Aniela Merici, URSZULANKI, Łubieńska, 1935
Stan: Do renowacji Język: polski Rok wydania: 1935

Na stronie 111 czytamy: „kiedy w 1891 roku wstępowała do zakonu, urszulanki miały dwa domy i dwieście uczennic. Gdy umarła w roku 1937 roku, zakon miał dwadzieścia domów, dwadzieścia pięć szkół podstawowych i średnich, w których uczyło się ponad 4 tys. uczennic”.

Warto poznać postać naszej Bohaterki, wręcz mogłaby powstać oddzielna praca (rozprawa, książka) o Niej i Jej działalności w końcowym okresie zaborów oraz po odzyskaniu niepodległości przez Polskę.

Polecam nawet ten jeden rozdział, a wtedy ktoś może przeczytać więcej.

¹⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Szymon_Askenazy; o profesorze Askenazym, który w roku 1897 uzyskał habilitację na Uniwersytecie Lwowskim; doktorat uzyskał na Uniwersytecie w Getyndze. Był wyznania mojżeszowego.

LITERATURA DODATKOWA

1. NAGLIK, Iwona, et al.: Inwentarz zespołu–Kuria Generalna Urszulanek Unii Polskiej [1871] 1919-1936 [1956]. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*, 2011, 95: 187-246.
2. PUSZKA, Alicja: Sodalicje Mariańskie na ziemiach polskich wobec wojny i odzyskania niepodległości w 1918 r. *Teka Komisji Historycznej Towarzystwa Naukowego KUL*, 2018, 15: 45 - 59.
3. Daria Klich (OSU¹⁵). "Z dziejów gdyńskiej szkoły urszulanek."¹⁶
4. WIERZBICKI, Andrzej. Wczasy w mieście, czyli przyczynek do historiograficznych „przyczynków” Szymona Askenazego. *Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej*, 2019, 11: 29-53.
5. JABŁOŃSKA-DEPTUŁA, Ewa. Szkice z dziejów formowania się polskich kongregacji żeńskich oraz ich programu społecznego w wieku XIX. *Roczniki Humanistyczne*, 1964, 12.2: 141-194.
6. Janina Berzaninówna, ***Lubieńska Maria Cecylia***, [w:] *Słownik historyków polskich*, red. M. Prosińska-Jackl, Warszawa 1994, s. 319–329.
7. B. Suchoniównia, ***Lubieńska Zofia (w Zakonie Maria Cecylia)***, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 18, Wrocław 1973, s. 467–468.

¹⁵ <https://www.osu.pl/>; o urszulankach.

¹⁶ http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Zeszyty_Gdynskie/Zeszyty_Gdynskie-r2012-t-n7/Zeszyty_Gdynskie-r2012-t-n7-s155-193/Zeszyty_Gdynskie-r2012-t-n7-s155-193.pdf; tekst dostępny on-line.

//o Siostrach działających w Bielsku-Białej

8. Ks. Józef Kiedos¹⁷: DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZA SIÓSTR DE NOTRE DAME W BIELSKU I STRUMIENIU. Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne, 25/26 (1W2-93).

9. Ks. Józef Mandziuk¹⁸: PLACÓWKI ZGROMADZENIA SIÓSTR SZKOLNYCH DE NOTRE DAME NA ŚLĄSKU W LATACH 1851 – 1991. Saeculum Christianum: pismo historyczno-społeczne, 13 (2006) nr 2. 81-121.

¹⁷ <https://docplayer.pl/5516691-Dzialalnosc-oswiatowo-wychowawcza-siostr-de-notre-dame-w-bielsku-i-strumieniu.html>; artykuł naukowy on-line.

<https://bielsko.yarki.pl/siostry-szkolne-de-notre-dame/>; o Siostrach.

<https://bielsko.yarki.pl/sierociniec-i-zenska-szkola-katolicka-siostr-de-notre-dame/>; o szkole.

¹⁸ <http://docplayer.pl/23176755-Jozef-mandziuk-placowki-zgromadzenia-siostr-szkolnych-de-notre-dame-na-slasku-w-latach.html>; artykuł naukowy on-line.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Pałac w Będlewie

Strona 85: 'Pobożna, lecz praktyczna matka zabrała młodszą córkę (tj. naszą Bohaterkę) na tournée po dworach Wielkopolski'; więcej nie napisano, więc nie wiemy gdzie dokładnie były. Poniżej będą przedstawione zdjęcia dwóch PAŁACÓW wielkopolskich. Może i w nich bywała nasze Heroina!!!

Oprócz pałacu pozostały zabudowania gospodarcze, mieszkania pracowników obsługi pałacu. Dziś wszystko jest przepięknie odnowione; jest to własność Instytutu Matematyki Polskiej Akademii Nauk. Odbywają się tu liczne konferencje naukowe oraz zjazdy organizacji naukowych – także międzynarodowe.

ROGALIN – dziś genialne muzeum

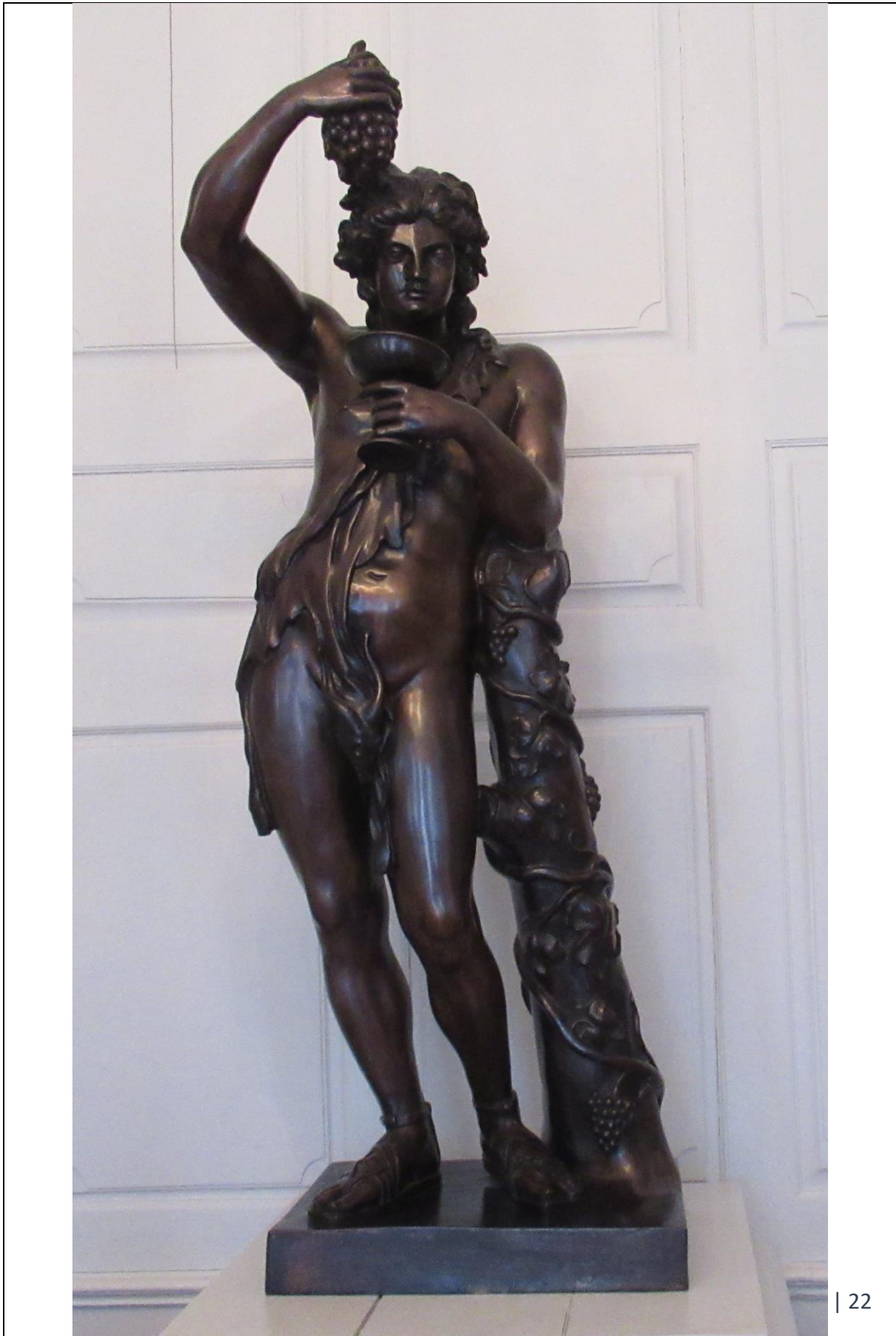

DODATEK SPECJALNY

Siostra zakonna Mary Kenneth Keller¹⁹, urodzona w Ohio w roku 1914, wstąpiła do zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w 1932, a ostatecznie ślubowała przestrzeganie reguł zakonnych w roku 1940. Rozpoczęła studia na Uniwersytecie DePaul, gdzie uzyskała stopień licencjata z matematyki oraz magistra z matematyki i fizyki.

W latach 1960-tych, Siostra Keller studiowała dalej na prestiżowych Uniwersytetach amerykańskich np. Wisconsin, Purdue, Michigan oraz w Dartmouth College. Uczelnia w Dartmouth umożliwiła Jej pracę w centrum komputerowym, gdzie pracowała w zespole rozwijającym język algorytmiczny BASIC.

Siostra Keller napisała dysertację doktorską, napisała też programy komputerowe w języku CDC FORTRAN 63. Rozprawa miała tytuł "Wnioskowanie indukcyjne na wzorcach generowanych komputerowo." // *Inductive Inference on Computer Generated Patterns*// . Co ciekawe **w roku 1965**, została Ona pierwszą (jedną z pierwszych?) kobiet, które uzyskały doktorat w dziedzinie INFOMATYKI //Computer Science// w Stanach Zjednoczonych.

Potem, Siostra Keller była założycielką KATEDRY INFORMATYKI //computer science// na Uniwersytecie Clarke College w stanie Iowa. Była kierowniczką tej placówki przez 20 lat. Jej idea było rozpowszechnienie informatyki nie tylko wśród naukowców, ale w całym społeczeństwie. Co spełniło się w 100% w naszych czasach.

¹⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Mary_Kenneth_Keller; o zakonniczy.
<http://www.computinghistory.org.uk/det/47364/Sister-Mary-Kenneth-Keller/>; można zobaczyć zdjęcia wspomnianej postaci!
<https://www.cs.wisc.edu/2019/03/18/2759/>; inna strona.